Raadsvoorstel

Gemeente Mook en Middelaar

Documentnummer	ZM22.01423
Onderwerp	Opvang Oekraïense ontheemden op passagiersschip kade Mook
Datum raadsvergadering	16 maart 2023
Raadscommissie	Samenleving
Datum raadscommissie	8 maart 2023
Portefeuillehouder	A.F. Herings

Samenvatting

In de veiligheidsregio Limburg Noord worden nog circa 1000 plekken voor de opvang van Oekraïense ontheemden gezocht. Middels een zelfvoorzienend passagiersschip heeft de gemeente de mogelijkheid om 100 ontheemden op te vangen. In dit voorstel wordt uw raad gevraagd om onder voorwaarden in te stemmen met het neerleggen van het schip aan de Maaskade in Mook. Deze voorwaarden worden gesteld omdat enkele zaken nog niet zijn uitgekristalliseerd, maar wel van belang zijn voor het maken van afspraken over het neerleggen van het schip. Tevens wordt u geïnformeerd over nadere informatie over de samenstelling van de op te vangen Oekraïense ontheemden en de ontvangen reacties op de berichtgeving over de voorgenomen opvang van Oekraïense ontheemden.

Voorstel

1. Instemmen met het realiseren van een ligplaats voor een passagiersschip voor het tijdelijk huisvesten van 100 Oekraïense ontheemden voor een periode van 1,5 jaar aan de kade in Mook onder de volgende opschortende voorwaarden.
   a. De benodigde vergunningen van Rijkswaterstaat en de gemeente moeten verleend zijn en onherroepelijk worden.
   b. De gemeente moet zekerheid hebben dat de kosten voor het mogelijk maken en de realisatie van de opvang van Oekraïense ontheemden op een schip door het Rijk worden gecompenseerd.
2. Kennisnemen van nadere informatie over de gemêleerde samenstelling van de op te vangen Oekraïense ontheemden.

Beoogd effect

De opvang van Oekraïense ontheemden op een zelfvoorzienend schip aan de Maaskade in Mook mogelijk maken.

Inleiding

Op 2 en 8 februari 2023 hebben wij uw raad in een besloten bijeenkomst geïnformeerd over ons voornemen om te onderzoeken of het neerleggen van een schip aan de kade in Mook voor de opvang van Oekraïense ontheemden mogelijk is. Op 23 februari 2023 hebben wij uw raad uitvoerig geïnformeerd over onze vorderingen ten aanzien van dit vraagstuk.

Zoals bekend heeft de Veiligheidsregio Limburg Noord de opgave om 3484 opvangplekken voor Oekraïense ontheemden te realiseren. Op dit moment worden in onze Veiligheidsregio ongeveer 2500 Oekraïense ontheemden opgevangen. Om aan de opdracht te voldoen in onze regio moeten er nog ongeveer 1000 plekken worden gerealiseerd. De verwachting is dat dit tekort in de komende maanden zal oplopen. Met dit voorstel kan een deel van de benodigde plekken worden gerealiseerd. Hiermee laten wij zien dat wij in Mook en Middelaar bijzonder betrokken zijn bij deze landelijke problematiek.

Argumenten

1.1 Toegezegd is dat uw raad wordt gevraagd in te stemmen met het realiseren van een schip voor Oekraïense ontheemden aan de Maaskade in Mook.

In voorgenoemde bijeenkomsten is aangegeven dat uw raad het finale woord heeft of een schip aan de Maaskade wordt neergelegd voor de opvang van Oekraïense ontheemden. Met dit voorstel wordt hieraan gevolg gegeven.

1.2 Gelet op de planning van diverse vergunningtrajecten en het maken van afspraken met een rederij is een beslissing van de raad op 16 maart 2023 nodig.

Voor het kunnen neerleggen van een schip aan de Maaskade zijn vergunningen van Rijkswaterstaat (RWS) en de gemeente zelf nodig. Deze worden begin week 9 aangevraagd. De trajecten voor vergunningverlening worden zoveel mogelijk in de tijd op elkaar afgestemd. De verlening van de vergunningen wordt ruim binnen de daarvoor gelden de besluitperiode verwacht.
Daarnaast heeft het Ministerie van JenV aangegeven dat de werkelijk kosten voor het mogelijk maken en het realiseren van de opvang per schip door het Rijk worden gecompenseerd. Voor de rederij is het van belang om op een zo kort mogelijke termijn definitief te weten of het passagiersschip voor een langere periode van 1,5 jaar uit de vaart moet worden genomen. Het vaarseizoen start namelijk weer in april 2023. Redelijkerwijs kan niet langer worden gewacht met het nemen van de aan uw raad gevraagde beslissing.

1.3 Instemmen onder voorwaarden is noodzakelijk

Het is voor de gemeente van belang dat de opvang van Oekraïense ontheemden geen grote kosten en (financiële) onzekerheden met zich kan brengen. Grote risico’s moeten aan de voorzijde worden voorkomen. Daarom kan onder voorwaarden worden ingestemd met het realiseren van een ligplaats voor een schip waarop Oekraïense ontheemden kunnen worden opgevangen. Duidelijk moet zijn dat de benodigde vergunningen voor het neerleggen van het schip aan de Maaskade in Mook verleend en onherroepelijk worden. Tevens moet duidelijk zijn dat de kosten gemoeid met de opvang worden gecompenseerd door het Rijk. In vooroverleg met een rederij is aangegeven dat uw raad moet instemmen met het neerleggen van het schip. Na uw instemming vormt deze voorwaarde geen beletsel meer voor het tot stand komen van een overeenkomst met rederij om een schip aan de Maaskade in Mook neer te leggen. De voornoemde voorwaarden worden als opschortende voorwaarden in een overeenkomst met de rederij opgenomen.

Raadsvoorstel

2.1 De Veiligheidsregio Noord-Limburg adviseert een gemêleerde samenstelling
Vanuit de regio wordt een gemêleerd gezelschap geadviseerd. Daarbij kan deze mix van leeftijden en gezinssamenstelling mogelijk voor een deel een waardevolle bijdrage aan de gemeente leveren.

2.2 Een gemêleerde samenstelling biedt het prettigst leefklimaat op het schip
Uit een rondgang langs diverse locaties blijkt dat een mix van leeftijden het prettigste leefklimaat biedt. Bij het uitsluiten van de doelgroep kinderen/jongeren (muv 0-2 jaar) ontstaat een andere populatie. Gezinnen komen niet op het schip wat impliceert dat veelal nareizende mannen en oudere mensen opgevangen worden. Het ontbreken van kinderen zorgt voor een andere sfeer op de opvangplek. De kinderen zorgen voor een prettig klimaat.

2.3 Risico omtrent veiligheid op en om het water neerleggen bij ouders
In Nederland zijn ouders verantwoordelijk voor de zwemvaardigheid en zwemveiligheid van hun kinderen. Met het verblijf op het schip is dit niet anders.
Bij toelating op het schip wordt hier de nadruk op gelegd. Vanuit het Regionale Centrum Vluchtelingen Spreiding kunnen ouders bewust gemaakt worden van het risico van het schip en maken daarbij een eigen afweging om wel of geen intrek te nemen op het schip. Hiermee nemen ouders zelf de verantwoordelijkheid omtrent het risico. Indien de ouders dit risico niet willen nemen, zal naar een andere opvanglocatie worden verwezen.

Kanttekeningen

1.1 Stemt u niet in dan zijn de voorbereidingskosten voor rekening van de gemeente.
Stemt uw raad niet in dan komt er geen schip voor ontheemden aan de Maaskade. In dat geval zijn de kosten die de gemeente in de voorbereiding voor het neerleggen van het schip heeft gemaakt voor rekening van de gemeente. Mocht het neerleggen van het schip onverhoopt niet doorgaan dan worden alleen als gevolg van overmacht, dus in gevallen die buiten de macht van de gemeente zelf liggen, de gemaakte kosten in de voorbereiding om te komen tot het neerleggen van een schip vergoed. Daarbij gaat het om ongeveer € 50.000 aan externe kosten tot het moment van de raadsvergadering. Kosten voor de inzet van eigen personeel worden in geen geval vergoed.

2.1 Jongere kinderen op een schip vormt een veiligheidsrisico
Er is een beperkt risico voor de jonge(re) kinderen vanwege de (zwem)veiligheid op het schip. Met een goede bewustwordingscampagne over de risico's die het leven op een schip met zich mee brengt, kan dit als aanvaardbaar risico worden aangemerkt. In Druten wordt geadviseerd om de minimumleeftijd voor kinderen aan te houden aan de middelbare schoolleeftijd. In Arnhem worden gezinnen in overleg vanaf het schip naar een doorstroomlocatie overgeplaatst.

2.2 Beperkte capaciteit onderwijs voor middelbare scholieren
Tot aan de zomervakantie is er geen capaciteit om onderwijs aan te bieden aan middelbare scholieren. Mogelijk is dit wel na de zomervakantie wel te organiseren. Hier is geen zekerheid over.

2.3 Kamerindeling van het schip
Het schip kent veelal 2-persoonskamers en enkele 3 of 4 persoonskamers. Gezinnen met kinderen zullen creatief moeten omgaan met de kamerindeling tussen ouders en kinderen.

Duurzaamheid

Het schip is geheel zelfvoorzienend. Er hoeven geen externe krachtbronnen worden geplaatst ten behoeve van de opvang.

Participatie

Bij dit project is participatie niet aan de orde. Wel worden direct aanwonenden, inwoners, en andere belanghebbenden uitvoerig geïnformeerd over de ontwikkelingen rondom het project.

Financiën

Ten aanzien van kosten hebben wij uw raad reeds geïnformeerd in de raadsmemo van 23 februari 2023. De kosten vallen uiteen in transitiekosten en uitvoeringskosten. Hiervoor worden begin week 9 twee afzonderlijke verzoeken om compensatie bij het Rijk ingediend. Het Ministerie van JenV heeft aangegeven dat een beschikking binnen 1 week wordt gegeven. Dat betekent dat de beschikking voor de raadsvergadering beschikbaar moet zijn. Daaruit moet volgen dat alle werkelijke kosten die de gemeente extra heeft moeten maken worden vergoed. Zoals eerder aangegeven worden de kosten van inzet van eigen personeel niet vergoed.
Indien u niet instemt met het neerleggen van een passagiersschip voor de opvang van zijn de extra kosten van de voorbereiding niet te verhalen. Deze bedragen circa € 50.000.

Communicatie

De direct omwonenden zijn op een informatieavond op 28 februari 2023 uitgenodigd. De uitnodiging aan hen was bij de raadsmemo van 23 februari gevoegd. De reacties en vragen van de direct omwonenden zijn in de vorm van een logboek vastgelegd. Tevens zijn de ontvangen reacties via telefoon, mail en post hierin opgenomen. De reacties zijn geanonimiseerd, omdat dat op grond van de AVG verplicht is voor digitale bestanden. Dit geanonimiseerde logboek is als bijlage bij het raadsvoorstel gevoegd, zodat u als raad daarvan kunt kennisnemen. Bij de griffie is het niet geanonimiseerde logboek in te zien.
Wij organiseren op 20 maart 2023 van 16.00-20.00 uur in ’t Môks café een informatiemarkt. Deze is voor iedereen die vragen heeft over de inrichting van de kade, het verkeer, het schip zelf, veiligheid of sociale zorg. Ook inwoners die erover denken om vrijwilliger te worden, kunnen geheel vrijblijvend langskomen voor meer informatie. Uw raad wordt hiervoor ook uitgenodigd.
Uw beslissing wordt met betrokken instanties en inwoners gedeeld. Daarvoor wordt een nieuwsbericht opgesteld. Het nieuwsbericht wordt op 17 maart 2023 verspreid en op de gemeentelijk website geplaatst.

Uitvoering

De aanvragen voor de benodigde vergunningen worden begin week 9 ingediend. De verzoeken om compensatie bij het Ministerie van JenV worden eveneens begin week 9 ingediend. Verwacht wordt dat op 16 maart 2023 duidelijkheid is omtrent de beschikking van het Ministerie van JenV en waanneer de vergunningen verleend kunnen worden. Gelet op de belangen van de rederij in verband met de start van het vaarseizoen is het van belang moet dit zo snel mogelijk gebeuren.
De aanbestedingsprocedure is begin week 9 gestart door de aankondiging met vrijwillige transparantie op Tendernet.

Het lijkt mogelijk om vanaf 1 mei 2023 Oekraïense ontheemden op te vangen op het passagiersschip. Daarbij wordt opgemerkt dat na het verlenen van zowel de vergunningen van Rijkswaterstaat als die van de gemeente gedurende 6 weken een bezwaarmogelijkheid openstaat. Pas na het ongebruikt aflopen van deze periode worden de vergunning onherroepelijk. Het kan verstandig zijn om de opvang pas na de bezwaarperiode te laten aanvangen. Wordt eventueel bezwaar en later ook beroep

ingesteld dan kan de termijn fors uitlopen. Het is dan niet meer opportuun om de termijn van de rechtsbeschermingsprocedure af te wachten.

Bijlage(n)

- Raadsbesluit
- Advies VRLN samenstelling doelgroep passagiersschip
- Samenstelling doelgroep passagiersschip
- Logboek met ontvangen reacties via telefoon, mail en post.
- Verslag inloopavond directe omwonenden van 28 februari 2023.

Mook, 28 februari 2023

Het college van burgemeester en wethouders van Mook en Middelaar,

De gemeentesecretaris
drs. W. Mariman

De burgemeester
mr. drs. W. Gradisen